

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 31 Ὀκτωβρίου 1920

ΑΡΙΘ. 708 (ΦΥΛ. 18)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΨΥΧΑΡΗΣ: Τὸ στέμμα τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ: Ἀθήνα.—Πολύμνια.

ΣΤΕΦΥΡΟΣ ΠΡΕΔΥΡΟΣ: Κισσός.

ΚΟΡΗΛΛΗ ΘΗΛΑΣΣΙΝΟΥ: Βιολί μου.

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ: Ὁ Κατάδικος.

Κ. ΜΗΚΙΣΤΟΣ: Παραμύθημα.

ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΗΣ — Κ. ΚΗΡΕΙΟΣ: Δὸν Κιχώτης (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Κριτικά.— Νεο-ελληνική φιλολογία.— Ξένη φιλολογία.— Περιοδικά—Χωρὶς γραμματόσημο.

❀❀ ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ❀❀

Κοίτεται πεθαμμένο τῆμορφο τὸ παλληκάρι, κοίτεται πεσμένος ὁ Ἀλέξαντρος ὁ βασιλιάς. Μεγάλῃ μπαντιέρα ἑλληνικὴ σκεπάζει τὸ κορμί του, ἴσια μὲ τὰ χεῖλια του ἀνεβασμένη.

Κάθεσαι ἀριστερά του, Ἀνώτατη, Γυναίκα Ἐσὺ τοῦ βασιλιά, μὲ τὸ χέρι Σου στὸ προσκέφαλό Του ἀγκουμπισμένο. Δάκρια ποτάμια κατακυλῶν ἀπὸ τὰ μάτια Σου τὰ μάβρα, δάκρια βουρκώνουνε σὰν τὰ σύννεφα τὸ πρόσωπό Σου τώραῖο.

Συμπάθω με πὺν σιμώνω, Ἀγκαθοστεφανωμένη, ἔτσι πρὸς Ἐσένα. Ποιὸς, μὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ πῇ, ποιὸς νὰ καταλάβῃ τὸν πόνο Σου, τὸ μοναδικό, ποιὸς νὰ βουτήσῃ ὡς τὸν πάτο τέτοιου ὠκεανοῦ;

Τί δὲν εἶδες, τί δὲν ἔπαδες, βασίλισσά μου; Γνώρισες τὴν κακία τοῦ ἀνθρώπου, γνωρίζεις

τώρα καὶ τὴν κακία τῆς Τύχης, τὴ φρένη ἄχ! τοῦ θανάτου.

Καὶ ὅμως ἓνα λούλουδο ἀνοιξιάνικο στάθηκε ἢ χαριτωμένη Σου ἢ ζωή. Ὁ βασιλιάς Σου καὶ Σὺ δημιουργήσατε κόσμους, κόσμους ἠθικούς, κόσμους ἔθνικους, Ἐσεῖς χαράξατε δρόμους καινούργιους, ὅπου θὰ βαδίζουμε κι ἄλλοι βασιλιάδες. Μπορεῖ κατόπι, ποιὸς ξαίρει, κανένα βλαστάρι Σας νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ νικητικά.

Ἡ λατρεία τῆς πατρίδας, ἡ θρησκεία, ἡ τιμὴ λαμπρύνανε τὴν ψυχὴ Σας. Μὴν ἔχῃς παράπονα, Ἐσὺ, πὺν σήμερα εἶσαι ἢ πὺν δυστυχημένη ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες. Ἀπόλαψες, Ἀνώτατή μου Ἐσὺ, κάτι πὺν στέκει πὺν ἀψηλὰ κι ἀπὸ κορόνα βασιλική, γιατί φορεῖς τώρα τὸ Στέμμα τὸ ἱερὸ τοῦ Πόνου καὶ τῆς Ἀγάπης.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗ ΣΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΙΟ "ΦΙΛΗΔΕΛΦΕΙΟ,"

❀❀ ΑΘΗΝΑ ❀❀

Ὡρα γλυκειά. Σαπλώνει ὥραῖα δομένη ἢ Ἀθήνα στὸν Ἀπρίλη, σὰν ἑταῖρα. Εἶναι ἡδονὲς τὰ μῦρα στὸν αἰθέρα, καὶ τίποτε ἢ ψυχὴ πὰ δὲν προσμένει.

Στὰ σπῖτια σκίβει ἀπάνω καὶ βαθαίνει τὸ ἀσήμι τοῦ βλεφάρου τῆς ἢ ἑσπέρας. Βασίλισσα ἢ Ἀκρόπολις ἔκειπέρα, προφύρα ἔχει τὴ Δύση φορεμένη.

Φίλ' φωτὸς καὶ σκάει τὸ πρωταστέρι. Στὸν Ἰλισσὸ ἔρωτενεται τὰ γέρι, ροδονυφοῦλες δάφνες πὺν ριγοῦνε.

Ὡρα γλυκειά χαρὰς καὶ ἀγάπης, ὄντας πουλάκια τὸνα τῆλο κυνηγοῦνε, τ' Ὀλύμπιου Δία μὰ στήλῃ ἀεροκυπώντας.

❀❀ ΠΟΛΥΜΝΙΑ ❀❀

Στὸν ποιητὴ Ραφτόπουλο

Ψεύτικα αἰσθήματα
ψεύτη τοῦ κόσμου!
Μὰ τὸ παράξενο
φῶς τοῦ ἔρωτός μου
φέγγει στοῦ σκοτεινοῦ
δρόμου τὴν ἄκρη:
Μὲ τὸ παράπονο
καὶ μὲ τὸ δάκρι,
κόρη γλωμόθωρη,
μαυροντυμένη.
Κ' εἶναι σὰν αἰνίγμα,
καὶ περιμένει.
Λάμπει τὸ βλέμμα τῆς
ἀπ' τὴν ἀστένια.
Σάμπως νὰ λιώνουνε
χέρια καρénια.

Στὴ δασυὰ μάγουλα,
 πῶς ἔχει μείνει
 πίκρα τὸ νόημα
 γέλοιου ποῦ σβύνει !
 Εἶναι τὸ ἀξήγητο
 τὸ μικροστόμα
 δίχως τὸ μίλημα'
 δίχως τὸ χροῖμα.
 Κάποια μεσάνυχτα
 θὰ σ' ἀγαπήσω,
 Μοῦσα. Τὰ μάτια σου
 θὰν τὰ φιλήσω,
 νάβρω γυρεύοντας
 μέσ στὰ νερά τους
 τὰ χρυσονεύρατα
 καὶ τοὺς θανάτους,
 καὶ τὴ βασίλισσα
 λέξη τοῦ κόσμου
 καὶ τὸ παράξενο
 φῶς τοῦ ἐρωτός μου.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΚΙΣΣΟΣ

Μέσ στὰ χαλάσματα, στίς μαῦρες
 Τῆς πέτρες, ποὺ γυρίζουν σάφρες,
 Χαλάσματα, πῶχουν σωριάσει.
 Μπόρες βαρεῖες, πῶχουν περάσει,
 Φῶς χύνει ὁ ἥλιος ὁ χρυσός.
 Γλῶκὸ μέσ στὰ τειχιά τὰ τρύπια,
 Κί ἀνθίζει πράσινος κισσός —
 Ζωὴ καινούρια μέσ στὰ ἐρείπια.

Μέσ στὰ χαλάσματα, ποὺ οἱ χρόνοι
 Κ' οἱ λύπες ἔχουνε κ' οἱ πόνοι
 Μέσ στὴν καρδιά μου σωριασμένα,
 Ἄπ' ὄνειρα τόσα σβυσμένα,
 Ἐχυνε ὁ ἥλιος ὁ χρυσός
 Τῆς ὄψης σου γλυκειὰ μιὰ ἀχτίδα,
 Κι ἀνθισε — πράσινος κισσός —
 Ζωῆς καινούριας πάλι ἐλπίδα.

ΣΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ

ΒΙΟΛΙ ΜΟΥ

Ἀντάμα οἱ δυὸ τραβοῦμε τὴ στράτα τοῦ καμμοῦ,
 Χρυσοπλοῖμάτο γνέμα μαζί μᾶς σφιχτοδένει,
 Νιώθω κάποια ψυχούλα στίς κόρδες σου ἀπλωμένη,
 Νὰ σιγνοφουρτουράει στ' ἀρπάγια ἐνὸς δαρμού.

Κι ἀπὸ τὰ σκοῦρα τοῦλια, βαθιοῦ συλλογισμοῦ,
 Τὸ ρῶτημα στὰ χεῖλια, σὰ σὲ θωρῶ, ἀνεβαίνει :
 Κορμὶ εἶσαι φλαμουρένιο, ἢ μέσα σου ἀνασαίνει
 Ὁ ὄνος τῶν μεγάλων σὲ νότες στεναγμοῦ ;

Τὰ δυὸ μικρούλια σόλα στὰ στήθια σου ἀνοιγμένα,
 Διπλὴ πληγὴ ξεχύνει καὶ στάζει τὸν ἀχό,
 — Βιολί μου, ἔχεις συντροφιά, δὲν εἶσαι μοναχό. —

Τί κι ἂν λιγνὸ δοξάρι σὲ πυκνοσκίζει ἐσένα ;
 Τραγοῦδα τοῦ Πουτσίνι, τοῦ Βέρνι τὸν καμμό.
 Ἀντίκαλὸ σου δάχτυλ δικό μου ἔνα λυγρό.

Κολώνια, Ἀνοιξὴ 1919.

ΚΟΡΑΛΗ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΥ

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Ο ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Ἐνήμερωνε πρωτομαγιά, ὅταν ὁ ἀρχιφύλακας Ἰβάν
 Ἰλιτς μπήκε στὴ σάλα ποὺ εἶταν γιὰ τοὺς κατὰδικους
 τοὺς πῶ φρόνιμους, ποὺ παίρνανε τὸ πρῶτὸ τὸ ταῦγι
 τους. Τὰ πυκνὰ κόκκινα γένεια του εἰντούσαν καλο-
 χτενισμένα, τὰ γαλαζοκίτρινα μάτια του, καθαρὰ ἀπ,
 τίς τοίμπλες, κ' εἶχε τὸ κασκέτο ρηγμένο πίσω ὡς τὸ
 σέβρο. Τὸ πρόσωπό του μὲ κείνο τὸ ψεύτικο χαμό-
 γέλο, ἔμοιαζε σὰ μούρη μαντρόσκυλου ποὺ τὸν εἶχαν
 ταῖσει καὶ χαϊδέψει ἀρκετά.

— Βασίλη Βασιλιέβιτς Μασάπιν, εἶσαι λεύτερος.

Δὲν ξαίρω γιὰτὶ κατέβασα ἀπ' τὸ στόμα μου νευ-
 ρικά τὴν κόυπα τοῦ τσαγιού καὶ τὴν ἀπόδεσα στὸ τρα-
 πέζι. Εἶταν ἡ δευτέρα φορὰ ποὺ ταράχτηκα τόσο στὴ
 ζωὴ μου. Σὰ σκότωσα τὸ μυστικὸ ἀστυνόμο στὴ Γιάλ-
 τα, καὶ τώρα ποὺ μάφιναν λεύτερο. Διὸ φορὲς στὰ τρι-
 ἀντα χρόνια. Μιά στὴν ἀρχὴ καὶ μιὰ στὸ τέλος. Τί
 εἶναι τριάντα χρόνια ἐξορία, σίδερα καὶ φυλακὴ ; γιὰ
 κείνους ποὺ μὲ καταδίκασαν, χρόνια, γιὰ νὰ ἐξιλεώ-
 σουνε τὴν κοινωνία γιὰ τὸ φόνο. Γιὰ μένα, ἕνα ἄφε-
 σθίσει. Σηκώθηκα καὶ θγῆκα στὴν αἰλὴ, ἐνῶ οἱ μα-
 τιὲς τῶν ἄλλων φυλακισμένων μὲ παρακολουθοῦσαν
 βλοσυρὲς, μοχθηρὲς — τὸ μέτωπό μου ἔκαιγε, φωτιά.
 Πέντ' ἔξη πουλάκια τοιμποῦσαν κάτω στὴν αἰλὴ, καὶ
 πέταξαν τρομαγμένα σάν τὰ ζύγωσα. Κάθησα βαρεῖα
 στὸν ξύλινο πάγκο, κάτω ἀπὸ μιὰ πελώρια βαλανιδιά,
 ποὺ σὸ χοντρὸ κορμὸ τῆς χιλιάδες κατὰδικοι εἶχανε
 γράψει τὸνομά τους. Ἡ αἰλὴ εἶταν ἀκόμα ἀνήλιαγη.
 Κοίταξα ψηλὰ στὸν οὐρανὸ — δὲν εἶχε οὐτ' ἕνα σύννεφο.
 Μιά χρυσόμυγα πέρασε σιμὰ στὸ πρόσωπό μου, βουί-
 ζοντας. Ἐγείρα τὸ κεφάλι μου στὸ στήθος μου καὶ
 θυμήθηκα...

Ἐφυγα ἀπὸ τὴ φυλακὴ, χιλιάδες βέρστια μακριὰ
 ἀπὸ τὸ Νίζνι Νοβογορόδ, τὴν πατρίδα μου, καὶ βρέ-
 θηκα στοὺς δρόμους τοῦ πῶ γλήγορα κι ἀπ' τὴν ἀ-
 στραπὴ, πῶ γλήγορα κι ἀπ' τὸ φῶς. Σταμάτησα λα-
 χανιασμένος κάτω ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς ἀγάτης μου, τῆς κον-
 τέσας Στέλλας Σοκόλοβας. Εἴμαστε κ' οἱ δυὸ φοιτη-
 τὲς στὸ Πανεπιστήμιο. Ἐκείνη φῶς — μαίγκρε, μὲ μαῦ-
 ρα μαλλιά, λίγο ὑστερική, μὲ πολλὴ αἰσθηματολογία,
 μὲ μαῦρα ὄνειροπόλα μάτια. Ἐγὼ ψηλός, δυνατός, ὀ-
 λδξανθος, ζώντας μὲ τὴν ποίηση τοῦ πρώτου μου ἔ-
 ρωτα γι' αὐτήν. Εἶναι ἀλήθεια πῶς εἶχε ἀπάνω τῆς
 πολλὴ περηφάνεια καὶ δὲν ἔδειξε ἐνδιαφέρο γιὰ μένα,
 ποὺ εἴμουνα ἐργάτῃ γιός. Μὰ καὶ γὼ δὲν ἄφησα ποτέ
 τὰ μάτια μου νὰ προδώσουν τὸ μυστικὸ τῆς καρδιάς
 μου. Μιά μέρα ἔτυχε νὰ συναντηθοῦμε στὸ πάρκο.

— Κοντέσα Σοκόλοβα...

— Βασίλη Βασιλιέβιτς...

Τὰ μάτια μας γιὰ πρώτη φορὰ συναντήθηκαν, καὶ
 τὰ χέρια μας ἐνώθηκαν σφιχτά. Μῆνες πέρασαν χω-
 ρὲς νάνταμωδοῦμε σὲ ἰδιαίτερη συνέντευξη. Εἴμουνα
 εὐτυχιμένος ποὺ ζοῦσα γιὰ κείνη, ποὺ τὴν ἔβλεπα
 πάντοτε νάρχεται στὴν παράδοση, δροσερὴ, περήφα-
 νη, ἀμιλητὴ, καὶ νὰ ψάχνει μέσ στοὺς φοιτητὲς γιὰ
 νὰ μοῦ χαρίσει τὴ ματιὰ τῆς. Μιά μέρα, πρωτομαγιά,
 — σὰν καὶ σήμερα, — πήγαμε ὅλοι οἱ φοιτητὲς σ' ἐκ-
 δρομὴ. Ἡ Κοντέσα Στέλλα καὶ γὼ χωρίσαμε, — χω-
 ρὲς νὰ ποῦμε στοὺς ἄλλους τίποτις — καὶ βρεθήκαμε